

08.03.2019

NCC Industry Oy
Åkerlundinkatu 11
33100 TAMPERE

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ NCC INDUSTRY OY:N PORNAISTEN MAANKAATOPAIKKAHANKKEESTA

1. HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Maankaatopaikka, NCC Industry Oy, Pornainen

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava on NCC Industry Oy, jossa hankkeen yhteyshenkilönä on Sanna Ristonen. Hankkeesta vastaavan YVA-konsultti on Ramboll Finland Oy, jossa yhteyshenkilönä on Janne Kekkonen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus, jossa yhteyshenkilönä on Erika Heikkinen.

Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

NCC Industry Oy:n hanke sisältää maankaatopaikkatoimintaa, betonin, louheen, puhtaan puujätteen ja metsätähteiden käsittelyä sekä sulfidisaven vastaanottoa ja loppusijoittamista. Hanke sijoittuu Pornaisten kunnan länsiosaan Järvenpääntien (146) pohjoispuolelle, Sipoon ja Pornaisten välisen kuntarajan tuntumaan. Pornaisten kirkonkylä on hankealueesta noin neljä kilometriä itään. Liikenne Ukonojantiellä olevalle alueelle suuntautuu lännestä Linsvedintien (146) kautta.

NCC Industry Oy:llä on hankealueen eteläosassa vuodesta 2005 saakka toiminnassa ollut maa-ainesten ottoalue, jossa harjoitetaan kalliokiviaineksen louhintaa, murskausta ja varastointia. Yhtiö on hakenut uutta ympäristö- ja maa-ainelupaa laajentaakseen kiviainesten ottamisaluetta myös pohjoiseen Hongankallion alueelle (pinta-ala 11 hehtaaria). Tällä alueella on noin 1 500 000 m³ktr hyödynnettäviä kiviainesvaroja, jotka louhitaan ja murskataan kymmenen vuoden aikana. Vuodessa murskataan keskimäärin 400 000 tn alueelta peräisin olevaa kiviainesta.

Kiviainesten poistamisen jälkeen alueelle loppusijoitetaan puhtaita ylijäämämaita (haitta-ainepitoisuudet alittavat asetuksen 214/2007 alemmat ohjearvot). Täyttötilavuus on 3,7 – 6,9 miljoonaa kuutiometriä

Lasku hankkeesta vastaavalle 11 000 €. Maksuperusteet ovat päätelmän lopussa.

hankkeen toteutusvaihtoehdosta riippuen. Ylijäämämaita kierrätetään, jalostetaan ja loppusijoitetaan alueella keskimäärin 500 000 tn ja enimmillään 1 000 000 tn vuodessa. Maankaatopaikan toiminta aiheuttaa keskimäärin 130 raskaan ajoneuvon kuljetusta päivässä. Maankaatopaikalle vastaanotetaan loppusijoitettavaksi myös sulfidisavea enintään 50 000 tn vuodessa.

Betonijätettä ja muualta tuotavaa louhetta vastaanotetaan ja murskataan alueella kumpaakin enintään 200 000 tn vuodessa. Alueella varastoidaan kerrallaan enintään 200 000 tn murskaamatonta ja murskattua betonijätettä.

Puhdasta kierrätyspuuta ja metsätähteitä otetaan vastaan, murskataan ja haketetaan enintään 50 000 tn vuodessa. Puun haketus-/murskauslaitteisto voi olla samanaikaisesti toiminnassa alueen muun murskaustoiminnan kanssa. Materiaalit toimitetaan voimalaitosten polttoaineeksi.

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehto VE 0

Hanketta ei toteuteta. Kiviainekset otetaan loppuun sekä eteläisen että pohjoisen alueen kullakin hetkellä voimassa olevien maa-ainesten ottolupien ja ympäristölupien mukaisesti. Alueen maisemointi tapahtuu lupien mukaisesti.

Vaihtoehto VE 1

Maankaatopaikkatoimintaa ja betonin, louheen sekä puujätteen ja metsätähteiden käsittelyä harjoitetaan nykyisellä, alueen eteläosaan sijoittuvalla maa-ainesten ottoalueella sekä sen lähiympäristössä. Alueelle sijoitetaan myös happamia sulfaattimaita. Maankaatopaikan alustava täyttötilavuus on noin 3,7 miljoonaa kuutiometriä. Pohjoisella Hongankallion alueella louhitaan samanaikaisesti eteläisen alueen maankaatopaikkatoiminnan kanssa.

Vaihtoehto VE 2

Vaihtoehdossa VE2 hankkeessa toteutetaan samat toiminnot kuin vaihtoehdossa VE1, mutta näitä toimintoja harjoitetaan myös VE1:n pohjoispuoleisella Hongankallion alueella. Pääosin jätteenkäsittelytoiminnot sijoittuvat kuitenkin hankkeen eteläiselle alueelle. Hongankallion alue louhitaan esitetyn suunnitelman mukaisesti, jonka jälkeen alue otetaan maankaatopaikkakäyttöön. Hongankallion alueelle ei sijoiteta happamia sulfaattimaita. Maankaatopaikan alustava täyttötilavuus on yhteensä noin 6,9 miljoonaa kuutiometriä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon kohdan 11 b) muiden jätteiden kuin vaarallisten jätteiden polttolaitokset tai fysikaalis-kemialliset käsittelylaitokset, joiden mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokaudessa, ja kohdan 11 d) muiden jätteiden kuin

vaarallisten jätteiden, yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle, perusteella.

NCC Industry Oy on saattanut hankkeen YVA-menettelyn vireille 23.2.2018 toimittamalla Uudenmaan ELY-keskukseen ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Uudenmaan ELY-keskus on antanut lausuntonsa ohjelmasta 24.5.2018.

Hankkeesta vastaava on toimittanut 29.10.2018 Uudenmaan ELY-keskukseen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka on laadittu arviointiohjelman ja siitä annetun lausunnon pohjalta.

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja muiden menettelyjen yhteensovittaminen

Jätelain (646/2011) soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitostaista, vaatii ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) mukaisen ympäristöluvan (YSL Liite 1, kohta 13f). NCC Industry Oy:n nyt käsittelyssä olevan hankkeen toimivaltainen ympäristölupaviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto (YSA 1§ kohta 13h). Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on, että YVA-menettely on päättynyt.

Maa-ainesten otto edellyttää maa-ainelain (MAL 555/1981) mukaisen ja kallion louhinta ja murskaus edellyttävät ympäristönsuojelulain mukaisen luvan Pornaisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Mikäli näitä lupia haetaan yhtä aikaa, on hakemukset käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä (MAL 4a § ja YSL 47a §).

Arviointiselostuksessa on tuotu esille hankkeen edellyttämät luvat, suunnitelmat ja niihin rinnastettavat päätökset. Lisäksi on käsitelty hankkeen toteuttaminen suhteessa alueen kaavoitukseen.

Selostusvaiheen ennakkoneuvottelu hankkeen edellyttämien menettelyjen yhteensovittamiseksi järjestettiin 28.9.2018 Uudenmaan ELY-keskuksessa.

2. OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN SEKÄ YHTEENVETO ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on kuulutettu ajalla 12.11.2018 – 10.1.2019. Kuulutus on ollut nähtävillä Pornaisten ja Sipoon kuntien sekä Järvenpään kaupungin virallisilla sähköisillä ilmoitustauluilla. Lehti-ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu Itäväylä ja Östnyland -lehdissä.

Arviointiselostus on ollut kuulutusajan nähtävillä seuraavissa paikoissa:

Pornaisten kunta, kunnanvirasto, Kirkkotie 176, 07170 Pornainen
Sipoon kunta, Kuntalan Info, PL 7, 04131 Sipoo
Askolan kunta, Rakennus- ja ympäristöosasto, Askolantie 28, Askola

Internetissä: www.ymparisto.fi/PornaistenmaankaatopaikkaYVA
sekä www.miljo.fi/BorgnasjordavstjalpningsplatsMKB.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus keskiviikkona 27.11.2018 klo 18.00 – 20.00 Pornaisten kunnantalon valtuustosalissa osoitteessa Kirkkotie 176, 07170 Pornainen. Yleisötilaisuudessa oli yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi noin 75 osanottajaa. Tilaisuuden aikana keskusteltiin mm. sulfidisaven sijoittamisesta läjitysalueelle ja siinä käytettävistä menetelmistä, alueen nykyisen murskauksen ja kuljetusten valvonnasta, toiminta-ajoista ja tarkkailutietojen saatavuudesta sekä uhanalaisten lajien elinalueista hankealueen läheisyydessä. Osallistujat olivat huolissaan mm. räjäytystärinän aiheuttamista vahingoista kiinteistöille, hankealueen hulevesistä ja sulfidisaven aiheuttamasta happamasta valumasta, mahdollisista öljyvuoodoista ja niiden leviämisestä, alueelle tuotavien maa-ainesten puhtauden varmistamisesta, koululaisten liikenneturvallisuudesta sekä lisääntyvästä melusta, pölystä ja valosaasteesta.

Uudenmaan ELY-keskus pyysi arviointiselostuksesta lausunnot Pornaisten ja Sipoon kunnilta ja ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen yhteiseltä kunnalliselta terveydensuojeluviranomaiselta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Uudenmaan liitolta, Museovirastolta, Itä-Uudenmaan maakuntamuseolta ja Fingrid Oyj:ltä.

Yhteenveto saaduista lausunnoista ja mielipiteistä

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 10 lausuntoa ja 11 mielipidettä. Lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan nähtävillä ympäristöhallinnon internet -sivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/PornaistenmaankaatopaikkaYVA.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Katsottiin, että arviointiselostuksessa on kiitettävästi otettu huomioon arviointiohjelmavaiheessa annetut viranomaislausunnot ja niissä esitetyt lisäselvitystarpeet. Hankkeen eri vaikutuksia on arvioitu kattavasti. Natura-arvioinnin tarveharkinnan tekeminen katsottiin myönteiseksi.

Pidettiin tärkeänä, että hankevaihtoehtojen toiminnan suunnittelussa panostetaan ympäristövaikutusten riittävään ja oikea-aikaiseen seurantaan, jotta haittavaikutusten syntyminen havaitaan välittömästi ja voidaan viipymättä ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Katsottiin, että ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi ollut hyvä arvioida hankkeen laajempaa merkitystä ja vaikutusta seudulliselle ylijäämämaiden massahallinnalle. Hankkeella saattaa olla seudullista merkitystä maa-aineshuollon kehittämisalueena.

Melu ja pöly

Tuotiin esille, että melua aiheuttavia toimintoja ei tule aloittaa, ennen kuin hankkeen edellyttämät meluntorjuntatoimenpiteet on toteutettu. Meluntorjunnan riittävyys on tarpeellista varmistaa mittauksin lähimmissä häiriintyvissä kohteissa melua aiheuttavien toimintojen

ollessa käynnissä ja tarvittaessa meluseurannan tulee olla säännöllistä. Myös yhteismelutasoja lähialueen muun kiviainestuotannon kanssa on tarpeen seurata.

Todettiin, että Metsähovin tilaan tulee soveltaa loma-asutuksen meluohjearvoja (alle 45 dB L_{Aeq} 07-22), koska majoitusta tarjotaan pääarakennuksen lisäksi myös aittarakennuksissa ja asuntoautopaikoilla. Uutta toimintaa suunniteltaessa toimintojen yhteismelu ei saa ylittää annettuja melun ohjearvoja.

Todettiin, että hengitettävien hiukkasten pitoisuuden arvioidaan selvityksessä jäävän ilmanlaadun vuorokausipitoisuuden raja-arvon alapuolelle, mutta pölyvaikutusten arvioinnissa on paljon epävarmuuksia. Hiukkaspitoisuuden mittaamista jatkuvatoimisella mittarilla ainakin Metsähovin tilan suunnalla pidettiin tarpeellisenä. Korostettiin, että mittausjakson tulee olla riittävän pitkä ja kaikkien pölyvien toimintojen tulee olla käynnissä mittauksen aikana. Mittauksia tulee tarvittaessa jatkaa ja tehdä myös muissa lähialueen häiriintyvissä kohteissa.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Sipoonjoen vedenlaadun ja kalaston suojelun kannalta pidettiin erityisen tärkeänä, että toiminnassa syntyvien hulevesien mahdolliset haittavaikutukset tunnistetaan jo ennalta. Erityisesti sulfidisaven vaikutukset tulee voida havaita nopeasti heti niiden synnyttyä. Lausunnossa kiitettiin YVA-selostuksessa tehtyjä lisäarviointeja koskien hankkeen eri osatoimintojen hule- ja pintavesivaikutuksia.

Pohjaveden virtaussuuntien tarkempaa selvittämistä hankealueella ja sen ympäristössä pidettiin välttämättömänä sen varmistamiseksi, ettei hankkeesta aiheudu lähialueen talousvesikaivojen vedelle laadullista tai määrällistä haittaa. Todettiin, että alueella ei ole ilmeisesti käytettävissä vaihtoehtoisia vedenhankintamahdollisuuksia.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

Todettiin, että jo nykyinen toiminta-alue ja alueella tehdyt hakkuut rikkovat ekologista yhteyttä Kummelbergin alueen ja Rientolan metsän välillä. Tämä vaikutus olisi tullut ottaa huomioon YVA-arvioinnissa.

Hanke saattaa yhdessä lähialueen muiden kiviaineshankkeiden kanssa aiheuttaa vaikutuksia Sipoonjokeen. Vähäinkin kuormituksen lisäys voi olla haitallista, kun otetaan huomioon joen hyvää huonompi tila.

Katsottiin, että alueen linnustoa ei ole selvitetty perusteellisesti eikä oikeaan vuodenaikaan. Myös muut lajistonselvitykset olivat vähäisiä.

Vaikutukset kulttuuriperintöön

Todettiin, että hankealueelta ei ole löydetty muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Alueella ei ole tarpeen tehdä arkeologisia selvityksiä. Arviointiselostuksessa esitettyjä havaintoja ja tulkintoja pidettiin kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten selvittämisen kannalta riittävinä.

Liikennevaikutukset

Katsottiin, että arviointiselostuksessa esitetyt liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet, kuten maa-ainekuljetusten ajoittaminen ruuhka- ja koulumatkaliikenteen ulkopuolelle, ovat tarpeellisia toiminnasta aiheutuvan lisääntyvän raskaan liikenteen määrän vuoksi.

Yhteenveto mielipiteistä

Hanketta vastustettiin mielipiteissä yleisesti. Katsottiin, että vaihtoehtona VE0 olisi tullut arvioida hankealueen alkuperäinen tilanne, ei nykyisen toiminnan aikainen tilanne. Lisäksi todettiin, että toimintaa ei missään muodossa tule laajentaa Hongankallion alueelle, eikä sulfidisaven läjitystä alueella tule sallia.

Mielipiteissä oltiin yleisesti huolissaan toiminnan melu- ja pölyhaitoista, luontoarvojen tuhoutumisesta alueella, maankaatopaikan aiheuttamasta maaperän, pohjaveden ja pintavesien pilaantumisesta sekä lisääntyvän raskaan liikenteen aiheuttamista vaaratilanteista ja saasteista.

Todettiin, että hankkeen vaikutusalue on ilman louhintatoimintaa taustamelultaan hyvin vähäinen. Näin ollen louhinnan suhteellinen meluvaikutus on kohteessa selvästi voimakkaampi kuin suuremman taustamelun alueilla. Toiminnan aiheuttamaa melua pitäisikin tarkastella myös suhteellisena melun lisäyksenä. Meluntorjunta tulee toteuttaa YVA-selostuksessa esitetyt laskelmia kattavammin erityisesti alueen eteläosa ja korkealla sijaitsevat talot huomioiden.

Murskauksen nykyisin sallittua toiminta-aikaa pidettiin liian pitkänä lähialueiden viihtyvyyden kannalta. Meluavaa toimintaa ja kuljetuksia ei tulisi sallia viikonloppuisin. Maankaatopaikkatoiminnalle esitettiin mm. toiminta-aikaa arkisin klo 8–16. Haluttiin, että hankkeen ympäristölupaehdoissa huomioidaan paremmin murskauksesta aiheutuva meluhaitta ja lisääntyvän raskaan liikenteen haittavaikutukset.

Liikenneturvallisuuden todettiin olevan jo nyt huono ja hankkeen toteutumisen myötä vähenevän entisestään Ukonojantiellä ja Linsvedintiellä. Ukonojantietä ei sen mutkaisuuden ja jyrkkyyden vuoksi ole ylipäättäen tarkoitettu tiheälle rekkaliikenteelle, eikä asfaltointi poista tätä ongelmaa. Esitettiin kevyenliikenteenväylää tai pientareiden levennystä välille Pohjois-Paippinen – Vanha Lahdentie tiellä liikkuvien turvallisuuden lisäämiseksi. Lisäksi huomautettiin, että laskelmat koskien mm. arviointiselostuksen liikenne- ja maa-ainesten kuljetusmääriä on tehty toiminnan keskiarvoilla, ei mahdollisilla sallituilla enimmäismäärillä.

Kysyttiin, kuka korvaa teiden korjauksen, mikäli hankkeesta, vastoin arvioinnin tuloksia, onkin haittaa alueen tiestölle. Vaadittiin, että toiminnasta tiestön kunnolle aiheutuvien haittojen valvonta ja arviointi lisätään hankkeen lupaehtoihin. Ukonojantie hankealueelta Linsvedintielle tulisi asfaltoida ja risteysalue leventää.

Oltiin huolissaan lähikaivojen kunnosta räjäytysten ja maankaatopaikan toiminnan vuoksi. Todettiin, että lähimpien kaivojen vedenlaatua on seurattava säännöllisesti, ja mikäli toiminnan aiheuttamia haittoja

ilmenee, hankevastaavan on rakennettava kiinteistöille uudet kaivot. Tämä haluttiin kirjattavaksi toiminnan lupaehtoihin. Kaivojen vedenlaadun seuranta on myös ulotettava laajemmalle alueelle, kuin 500 metrin etäisyydelle hankealueesta. Oltiin huolissaan myös siitä, että maankaatopaikan suuren maamassan painevaikutus maaperään voi aiheuttaa pohjaveden kohonnutta pilaantumisriskiä.

Todettiin, että koska haittavaikutusten lieventämistoimenpiteiden toteutumisesta täysimääräisinä ei ole varmuutta, arviointiselostuksessa olisi tullut myös esittää vaikutusarviot myös tilanteista, joissa lieventämistoimenpiteet eivät toteudu tai ne toteutuvat vain osittain.

Katsottiin, että hanke häiritsee huomattavasti kotona työskentelevien työrauhaa ja läheisen maatilamajoitusyrityksen elinkeinoa. Lisäksi oltiin huolissaan Hongankallion alueen hulevesien johtamisesta luomuviljelyssä olevien peltöjen viereiseen ojaan.

Todettiin, että alueen tähänastisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta toiminnasta seuraa niiden toteutuessa ympäristön asukkaiden omaisuudelle merkittävää arvonalenemista. Esitettiin vaatimus, että tämä haitta tulee arvioida ja hyvittää asukkaille. Todettiin myös olevan epäselvää, luoko hanke työpaikkoja kuntalaisille ja saako kunta hankkeesta ylipäättään verotuloja.

3. ARVIINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU

Uudenmaan ELY-keskus on YVA-menettelyn yhteysviranomaisena tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa:

NCC Industry Oy:n jätteenkäsittelyä ja maankaatopaikkatoimintaa koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA -lain (252/2017) 19 §:n ja YVA -asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA -lainsäädännön vaatimalla tavalla. Arviointiselostus on laadittu ottaen huomioon hankkeen arviointiohjelma ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto. Hankkeesta vastaavalla on myös ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.

Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen keskeisistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen toteuttamiselle on esitetty toiminnallisia vaihtoehtoja ja selostuksessa on arvioitu riittävästi näiden vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia.

Näin todetusta arviointiselostuksen riittävydestä huolimatta arvioinnissa on saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella todettu olevan seuraavia huomioitavia puutteita:

Arviointiselostuksessa havaitut puutteet

Hankevaihtoehtona VE0 on arvioitu tilanne, jossa sekä eteläisen että pohjoisen alueen kiviainekset otetaan loppuun kunakin hetkenä

voimassa olevien lupien mukaisesti. Tämä edellyttää alueilla louhinta- ja murskaustoimintaa sekä tähän liittyvää kuljetusliikennettä. Kuitenkin VE0:n kaikkien vaikutusten merkittävyys on yhteenvedotaulukossa (taulukko 25-1, s. 152) arvioitu luokkaan "ei vaikutusta", mitä ei voida pitää perusteltuna. Maa-ainestenotosta aiheutuu ainakin vähäisiä, jopa kohtalaisia vaikutuksia useiden vaikutustyyppien kohdalla, mikä olisi tullut huomioida yhteenvedotaulukossa. Maa-ainestenoton ja alueen nykyisen toiminnan vaikutuksia on toisaalta kuvattu kiitettävästi arviointiselostuksessa usean eri vaikutustyyppin kohdalla.

Ympäristövaikutusten arvioinnin yksi tarkoitus on tuottaa tietoa ja selvityksiä, joita voidaan hyödyntää YVA-menettelyn lisäksi hankkeen tulevaisuudessa lupamenettelyissä. Tällä tarkoitetaan myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemiä maa-aines- ja ympäristölupia. Tämän vuoksi vaihtoehto VE0 olisi tullut ottaa huomioon ja käsitellä arviointiselostuksessa samalla tavoin, kuin VE1 ja VE2. Arviointiselostuksessa kaikkien arvioitavien tekijöiden, kuten luontoon ja luonnonsuojeluun kohdistuvien vaikutusten kohdalla hankevaihtoehdon VE0 vaikutuksia ei ollut verrattu muiden vaihtoehtojen toiminnoista aiheutuviin vaikutuksiin.

Vaikutusarvioinnin puutteet ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne eivät edellytä arviointiselostuksen täydentämistä, vaan arviointia voidaan täydentää ja tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa ja tulevaisuudessa lupamenettelyissä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista perustuu YVA -lain 19 §:ssä sekä YVA -asetuksen 4 §:ssä annettuihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin, arviointiselostuksessa esitettyihin hankkeen kuvaukseen ja selvityksiin, niiden tuloksiin ja tulosten arviointiin sekä selostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältöön.

Tämä perusteltu päätelmä sisällytetään hanketta koskevaan lupapäätökseen YVA -lain 26 §:n mukaisesti. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Merkittävät vaikutukset ja niiden perustelut

Meluvaikutukset

Arviointiselostuksessa esitetty arvio melun aiheuttamasta haitasta on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan oikean suuntainen. Arviossa olisi kuitenkin voitu huomioida enemmän sitä, että ilman maa-ainestenottoa ja muuta hankkeen mukaista toimintaa alue olisi äänimaisemaltaan hyvin maaseutumainen ja hiljainen. Lisäksi arvioissa olisi voitu huomioida räjäytysten aiheuttamat hetkelliset melutasot, jotka erottuvat selkeästi ja ovat lähialueen asukkaiden kannalta erittäin häiritseviä.

Lisäksi on huomioitava, että hankealueen itäpuolella olevaan Metsähovin maatilamajoitusyritykseen tulisi alueellisen

terveydensuojeluviranomaisen (Porvoon kaupungin terveydensuojelijaosto) lausunnon mukaan soveltaa loma-asutuksen meluohjearvon rajaa, joka päiväaikaan (klo 07 – 22) on 45 dB L_{Aeq} . Melumallinnuksen mukaan melualueella 45 – 50 dB tai aivan sen rajalla on, meluntorjuntatoimenpiteet huomioiden, useita lomarakennuksiksi luokiteltavia rakennuksia. Hankkeesta aiheutuvaa meluvaikutusta voidaan pitää merkittävänä erityisesti näiden kiinteistöjen osalta.

Meluselvityksen perusteella voidaan todeta, että hankkeen toteuttamisen kannalta meluntorjunnan toteuttaminen on välttämätöntä. Ilman arviointiselostuksessa esitettyjä meluntorjuntatoimia voi toiminnan aiheuttama melutaso ylittää melulle annetut ohjearvot altistuvissa kohteissa. Yhteysviranomaisen katsoo myös, että mikäli alueella on melulle altistuvia kohteita, tulee toiminnan aiheuttamaa melun leviämistä aina estää BAT- ja BEP -tasoisella meluntorjunnalla (laittevalinnat, laitteiden sijoitus, tuotekasat ja pintamaakasat jne.), riippumatta siitä, ylittyvätkö ohjearvot kohteissa. Mikäli meluntorjunta toteutetaan siinä laajuudessa, kuin arviointiselostuksessa on esitetty, voidaan alueen melutasoja paikoin jopa saada laskemaan nykyisestä, vaikka toiminta alueella lisääntyikin. Tätä voidaan pitää toivottavana tavoitteena, koska hankkeen toteutuessa suunnitellussa koossa toiminta jatkuu useita vuosia nykyisin voimassa olevien lupien toimintaa pidempään.

Meluselvitys on yhteysviranomaisen arvion mukaan tehty riittävällä tarkkuudella ja siinä on huomioitu melun leviämisen kannalta merkittävimmät asiat. Arviointiselostuksessa esitetyt laskennat perustuvat lähtötasoiltaan yleisesti käytössä oleviin äänitehotasoihin eri laitteiden melupäästöistä. Laitteiden sijoittuminen laskennoissa perustuu toiminnan kuvaukseen ja otossuunnitelmaan. Meluselvityksiin valitut laskentavaihtoehdot kuvaavat toiminnasta aiheutuvan melun leviämistä leviämisen kannalta pahimmissa tilanteissa ja toiminnan intensiteetin ollessa suurimmillaan. Laskennoissa on tarkasteltu myös meluntorjunnan vaikutuksia melun leviämiseen.

Pölyvaikutukset

Pölyn leviämistä on arvioitu muista vastaavista hankkeista saaduilla tiedoilla. Koska altistuvia kohteita ei ole aivan hankealueen välittömässä läheisyydessä, eikä toiminta poikkea merkittävästi normaalista louhinta ja murskaustoiminnasta, voidaan tarkastelua pitää riittävänä.

Arviointiselostuksen mukaan toiminnan jatkuessa vaihtoehtojen VE1 ja VE2 mukaisina tulevat pölyvaikutukset lähimmissä altistuvissa kohteissa lisääntymään nykyisestä. Pölyn lisääntymisestä huolimatta ei ole todennäköistä, että ne ylittäisivät hiukkaspitoisuuden raja-arvoa altistuvissa kohteissa.

Toiminnassa tulee kiinnittää huomiota pölyn syntymisen ja sen leviämisen vähentämiseen, joihin voidaan vaikuttaa monilla keinoilla. Koska hankealueen läheisyydessä on altistuvia kohteita ja pöly aiheuttaa viihtyvyyden- ja myös terveyshaittaa, tulee pölyn syntyä ja sen leviämistä estää valtioneuvoston asetuksen kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (VNa 800/2010) mukaisesti sekä BAT- ja BEP -tasoisilla toimilla.

Liikennevaikutukset

Hankkeen liikenteelliset vaikutukset on selostuksessa arvioitu merkittävydeltään kohtalaisiksi. Hankkeen aiheuttama liikennemäärien kasvu on liikenteen kokonaismäärään suhteutettuna melko vähäistä, paitsi toiminnan enimmäistilanteessa, jossa kasvu olisi kohtalaista. Raskaan liikenteen määrä kasvaa hankkeen seurauksena kuitenkin merkittävästi.

Arviointiselostuksessa hankkeen liikenteelliset vaikutukset on arvioitu kattavasti. Arvioinnissa on myös esitetty keinoja, joilla haitallisia vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen voidaan lieventää.

Vaikutukset väestöön ja elinolosuhteisiin

Hankkeen vaikutukset väestöön ja elinolosuhteisiin on VE1:n kohdalla arvioitu vähäisiksi kielteisiksi ja VE2:n kohdalla kohtalaisiksi kielteisiksi. Arviota voidaan pitää oikeasuuntaisena, mutta hankkeen kokonaisvaikutukset huomioon ottaen vaikutukset voivat olla jopa merkittävämpiä. Vaihtoehdon VE2 vaikutuksia lisäävät Hongankallion alueen koillispuolen asutukseen kohdistuvat melu-, pöly- ja tärinävaikutukset.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityisesti huomiota hankealueen lähiasukkaiden viihtyvyyteen ja elinkeinotoimintoihin sekä Ukonojantien käyttäjien turvallisuuteen kohdistuvien haitallisten vaikutusten vähentämiseen. Yhteysviranomaisen korostaa, että hanketoimijan vapaaehtoiset toimet esim. tiestön kunnon ja tätä kautta liikenneturvallisuuden parantamiseksi ovat toiminnan paikallisen hyväksynnän kannalta olennaisia.

Perustelut

Hankkeen vaihtoehtojen VE1 ja VE2 meluvaikutukset on arviointiselostuksessa arvioitu kohtalaisiksi. Selostuksessa esitetyt meluntorjuntatoimenpiteet huomioiden arviota voidaan pitää oikeasuuntaisena. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan nämä vaikutukset saattavat kuitenkin, toimintakokonaisuus ja ympäristön hiljainen äänimaisema huomioiden, olla myös merkittävämpiä lähimpien asuin- ja lomarakennusten kohdalla.

Vaihtoehdon VE2 ilmanlaatuvaikutukset on arviointiselostuksessa arvioitu kohtalaisiksi, vaihtoehdon VE1 vähäisiksi. Kiviaineksen murskaustoiminnasta ja kuljetusliikenteestä peräisin olevan pölyn vaikutus asukkaiden viihtyvyyteen saattaa vallitsevan tuulensuunnan vuoksi olla merkittävää juuri hankealueen itä- ja koillispuolisilla lähimmillä kiinteistöillä. Myös pölystä aiheutuvien terveyshaittojen mahdollisuus on otettava huomioon.

Hankkeen toteutumisen seurauksena raskaan liikenteen määrä kasvaisi huomattavasti Ukonojantiellä ja myös Linsvedintiellä Vanhan Lahdentien suuntaan. Lisääntyvän liikenteen kokonaisvaikutusta voidaan pitää merkittävänä lisääntyvän melun ja pölyn sekä lähialueen asukkaille

aiheutuvan viihtyvyy- ja liikenneturvallisuushaitan vuoksi. Esitettyjen mielipiteiden mukaan tiellä liikkuu mm. koululaisia ja invatakseja.

Hankkeen kokonaisvaikutukset, asutuksen ja elinkeinotoimintojen läheisyys ja ympäristön maaseutumaisuus huomioiden, hankkeen väestöön ja heidän elinympäristöönsä kohdistuvia vaikutuksia voidaan pitää merkittävinä. Hanke on herättänyt lähiseudun asukkaissa voimakasta huolta koskien mm. liikenneturvallisuutta, alueen virkistyskäyttömahdollisuuksien huononemista, ympäristön pilaantumista ja luonnonympäristön muuttumista, mikä tuli erityisesti esiin YVA-menettelyn aikana järjestetyissä yleisötilaisuuksissa.

Muiden hankkeesta aiheutuvien vaikutusten katsottiin yhteysviranomaisen tarkastelussa olevan laadultaan ja voimakkuudeltaan sellaisia, ettei niitä voida luokitella todennäköisesti merkittäviksi. Seuraavat niitä koskevat asiat ja huomiot on kuitenkin otettava huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja tulevissa lupamenettelyissä.

Muut arviointiselostusta koskevat huomiot ja ohjeet jatkokäsittelyyn

Liikenne

Hankealueelle kuljetaan maantien 146 (Järvenpääntie, Linsvedintie) ja Ukonojantien liittymän kautta. Yhteysviranomaisen näkee hyvänä liittymäalueen turvallisuutta lisäävänä toimenpiteenä sivutien risteyksestä varoittavien liikennemerkkien ja näin ollen myös ohituskiellon lisäämisen maantielle 146. Maanajosta voidaan kertoa liikennemerkkeihin lisättävillä lisäkilvillä. Nopeusrajoituksen alentamista yhteysviranomaisen ei pidä käyttökelpoisena liikenneturvallisuutta lisäävänä keinona tämän liittymän kohdalla, sillä liikenneympäristö ei tue alhaisempaa nopeusrajoitusta.

Hankealueen raskaan liikenteen kuljetukset kulkevat maantietä 146 pitkin. Maantiellä 146 on Paippistentien (yhdystie 11701) liittymän kohdalla suojatie, jota voidaan käyttää Pohjois-Paippisten alakouluun kulkevana reittinä. Arviointiselostuksessa on kiitettävästi esitetty erilaisia keinoja tienylityksen turvallisuuden parantamiseksi. Sipoon kunnassa on vireillä alueelle Pohjois-Paippisten osayleiskaavan laadinta, missä on esitetty yhtenä toimenpidevaihtoehtona kiertoliittymän toteuttamista kyseiseen liittymään. Tämä tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Tärinä

Toiminnan aiheuttamat tärinävaikutukset johtuvat lähinnä louhintaräjäytyksistä. Räjäytysten aiheuttamasta tärinästä ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle ja vaikutukset viihtyisyyteenkin jäävät vähäisiksi, koska räjäytysten määrä hankkeessa on vähäinen. Tärinään ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin sekä siihen, miten häiritsevinä räjäytysten paineiskut koetaan, voidaan vaikuttaa pääasiassa panostusmäärillä ja kerralla käytettävällä räjähdemäärillä.

Luonnonsuojelu ja lajisto

Alueen kirjoverkkoperhosselvitys on tehty asianmukaisesti. Selvityksen perusteella hankealueella sijaitsee lajille soveltuvia lisääntymispaikkoja, mutta alueella ei havaittu toukkapesiä. Laji saattaa kuitenkin ottaa sopivia ravintokasviesiintymiä lisääntymispaikaksi ennen hankkeen toteutumista. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä varautua tarkistamaan rajatut potentiaaliset lisääntymispaikat ennen toiminnan laajentamista.

Natura-tarveharkinnan perusteella VE2:n toteuttamisella voi olla Sipoonjoen vedenlaatuun kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia. Arvioinnissa ei ole kattavasti tarkasteltu eri hankkeiden yhteisvaikutuksia, kun tarkastellaan koko Sipoonjoen Natura-alueita. Jatkosuunnittelussa on tarpeen VE2:n osalta täydentää Natura-arviointia tältä osin, ja huomioida yhteisvaikutusten osalta ainakin Sipoon kunnan puolella sijaitsevia kaava- ja maa-aineshankkeita. Lisäksi tulee yksityiskohtaisemmin suunnitella Sipoonjokeen kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi tarpeelliset vesiensuojelutoimenpiteet.

Sipoonjoen taimenkanta on huomioitu selvityksessä pääuoman ja alempien sivupurojen osalta, mutta selvityksen mukaan pH:n haitallista laskua voi tapahtua Kroopinojan/Vilosbäckenin alueella. Kroopinoja haaroineen sopii luonnontilaisen ympäristönsä puolesta taimenen poikasten elinalueeksi ja pienten koskien yhteyteen on mahdollista kunnostaa kutusoraikoita ja parantaa elinympäristöjä taimenkannan elvyttämistoimenpiteenä. Vaikka Kroopinojan/Vilosbäckenin kautta laskevien purojen kalataloudellinen merkitys on tällä hetkellä melko vähäinen, tulee hulevesien käsittelyyn ja happamuushaittojen estämiseen kiinnittää erityistä huomiota, jottei suunnitelluilla toimenpiteillä estetä tai heikennetä Sipoonjoen alkuperäisen taimenkannan elvyttämistoimenpiteitä.

Pinta- ja pohjavesivaikutukset

Hulevesien käsittelykeinona käytetään laskeutusaltaita hankealueen pohjois- ja eteläosissa. Sulfidisavien läjityksen menettelytavat on kuvattu erikseen, osin yleisinä hanketoimijan käyttäminä menettelytapoina. Sulfidisavien läjitysalueen vesienkäsittelyksi esitetään erillistä hulevesiallasta, johon läjitysalueen pohjan salaojat laskevat, ja tarvittaessa kalkituskäsittelyä hulevesien pH-arvon nostamiseksi. Haitallisia vaikutuksia lievennetään myös sulfidisavien tiiviillä pohja- ja peittorakenteilla.

Tulevassa lupakäsittelyssä on erityisesti huomioitava betoninkäsittelystä ja betonirakenteista sekä sulfidisaven läjityksestä aiheutuva riski alueelta tulevien hulevesien laadullisiin muutoksiin (mm. pH-tason muutokset, sulfaatti, raskasmetallit). Laskeutusaltaiden veden näytteenottotiheyden on erityisesti toiminnan alkuvaiheessa oltava riittävä sen varmistamiseksi, ettei läheisiin pienvesiin pääse pH-tasoltaan tai haitta-ainepitoisuuksiltaan haitallisia valumavesiä. Ympäristöluvassa suositellaan annettavaksi määräys jatkuvatoimisen pH-tason mittauksen toteuttamisesta hankealueen eteläosan laskeutusaltaista. Myös biosuodatuksen toteuttaminen hankealueen etelä- ja pohjoisosan

hulevesialtaksiin on tarpeellista toiminnasta aiheutuvan ravinne- ja kiintoainekuorman vähentämiseksi.

Hankealueen maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyys vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 on arvioitu vähäiseksi. Arviota on perusteltu riittävästi. Selostuksessa on kuvattu alueen lähikiinteistöjen talousvesikaivojen nykytila yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon mukaisesti. Pohjavesivaikutusten tarkkailun pääpiirteet on kuvattu selkeästi. Pohjaveden tarkkailuohjelma tulee esittää ympäristölupavaiheessa. Betonimurskeen hyötykäytöstä ei arvioida kohdistuvan haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun. Betonijätteen hyötykäyttö tulee kuitenkin ottaa huomioon pohjaveden tarkkailuohjelmassa.

Sulfidisaven läjityksestä hankealueelle, käytettävistä menettelytavoista ja vesienkäsittelyn toteuttamisesta on ympäristölupavaiheessa annettava kyseiseen kohteeseen sovitettu, yksityiskohtainen kuvaus, jonka avulla on mahdollista arvioida luotettavasti riski haitallisten pinta- ja pohjavesivaikutusten syntymiseen sulfidisaven läjityksen seurauksena. Ympäristölupahakemuksessa on myös esitettävä pintavesien laadun tarkkailuohjelma koskien koko toimintaa ja erityisesti erillisiä sulfidisaven läjitysalueen vesiensuojelurakenteita.

Karttatarkastelun perusteella Hongankallion itäpuolella on ainakin kaksi lähettä. Arviointiselostuksessa ei ole käsitelty lähteitä tai hankkeen vaikutuksia niihin. Ympäristölupavaiheessa hankkeen aineistoa on syytä täydentää tältä osin.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Vaikutukset kulttuuriympäristöön on arvioitu asianmukaisesti ja niistä tehdyt johtopäätökset ovat oikeansuuntaiset. Maisemallisten vaikutusten ehkäisemiselle ja lieventämiselle on esitetty konkreettisia toimenpiteitä.

5. PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN

Uudenmaan ELY-keskus toimittaa perustellun päätelmän sekä arviointiselostuksen johdosta saamansa lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi lausunnonantajille ja muille asianosaisille viranomaisille sekä mielipiteen jättäneille.

Perusteltu päätelmä sekä vastaanotetut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon sivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/PornaistenmaankaatopaikkaYVA.

6. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MUUTOKSENHAKU SEKÄ YVAMENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suoritemaksu **11 000 euroa**

Maksun määräytyminen

Arviointiselostuksesta annettavasta ELY-keskuksen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on tavanomaisessa hankkeessa (14 – 23 henkilötyöpäivää) 11 000 euroa.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä hallinto- ja kehittämiskeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2018 (1066/2017)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Erika Heikkinen ja ratkaissut Ympäristövaikutukset ja alueidenkäyttö -yksikön päällikkö Timo Kinnunen.

Jakelu

NCC Industry Oy
Pornaisten kunnanhallitus
Pornaisten kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Sipoon kunnanhallitus
Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuolto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Uudenmaan liitto
Museovirasto
Porvoon museo, Itä-Uudenmaan maakuntamuseo
Suomen luonnonsuojeluliitto
Fingrid Oyj
Mielipiteen jättäneet

Tämä asiakirja UUELY/2388/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2388/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kinnunen Timo 08.03.2019 15:58

Esittelijä Heikkinen Erika 08.03.2019 15:56